

کنفرانس ملی یافته های نوین پژوهشی و آموزشی

عمران ، معماری ، شهرسازی و محیط زیست ایران

سوم دی ماه ۱۳۹۵ - تهران

National Conference of new research and training,
civil engineering, architecture, urbanism and environment of Iran

کنفرانس ملی یافته های نوین پژوهشی و آموزشی

عمران ، معماری ، شهرسازی و محیط زیست ایران

سوم دی ماه ۱۳۹۵ - تهران

National Conference of new research and training,
civil engineering, architecture, urbanism and environment of Iran

بررسی قوانین و ضوابط شهری بر مطلوبیت طراحی نماهای شهری تهران از دیدگاه زیبایی
شناسی (نمونه موردی منطقه 1 تهران)

المیرا کریمی ترکی^{1*}، نغمه السادات موسوی²

1- المیرا کریمی ترکی، دانشجو ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران

2- نغمه السادات موسوی، دانشجو دکترا دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

خلاصه

تحولات چند دهه اخیر در مصالح ، تنوع سبک ها و همچنین سرعت در ساخت وساز، سبب افزایش توجه به طراحی نما و نیز ساماندهی بدنه های شهری شده است. اهداف زیبایی شناسانه برای تحقق یک منظر شهری مطلوب ضروری است، که بدنه شهری به عنوان مصداقی از منظر خرد شهری از این قاعده مستثنی نیست. هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر قوانین و مقررات مصوب شهرداری تهران و شهرداری منطقه 1 بر طراحی نماهای شهری از دیدگاه زیبایی شناسی می باشد. بر این اساس، ابتدا عوامل مؤثر بر شکل گیری نمای ساختمان ها ارائه شده است، سپس قوانین و مقررات مربوط به نماهای شهری تهران، که به شهرداری های 22 گانه ابلاغ شده، مورد بررسی قرار گرفته است. موضوع تحقیق بررسی قوانین و ضوابط شهری بر مطلوبیت طراحی نماهای شهری تهران از دیدگاه زیبایی شناسی است، مطالعه این پژوهش کتابخانه ای و روش آن یافته اندوزی و تحلیل محتوا با استناد به مجموعه قوانین ملی و ضوابط طرح های شهری تهران است. در نهایت پس از بررسی مشکلات، ارزیابی تأثیر رعایت قوانین مصوب نمای ساختمان ها در منطقه 1 تهران با تاکید بر ابعاد زیبایی شناسی انجام گرفته، که در ادامه ارائه راهکارهای کلی صورت گرفته است.

کنفرانس ملی یافته های نوین پژوهشی و آموزشی

عمران، معماری، شهرسازی و محیط زیست ایران

سوم دی ماه ۱۳۹۵ - تهران

National Conference of new research and training,
civil engineering, architecture, urbanism and environment of Iran

کلمات کلیدی: قوانین شهرداری تهران، نمای مسکونی، زیبایی شناسی، منطقه 1 تهران.

1. مقدمه

در گذشته ساختمان های شهر، نه تنها از جنبه انفرادی و معطوف به خود، زیبا و مطابق با اصول زیباشناختی بصری طراحی می شدند، بلکه در کمال احترام به اطراف، در زمینه طرح خود جای می گرفتند. با ظهور مفاهیم و عناصر مدرنیته، شهرسازی ایران، مانند بسیاری مسائل دیگر، با سرعت های متفاوت در دوران متفاوت، دستخوش تغییراتی شد. این تغییرات اثر مستقیمی بر نحوه طراحی و شکل گیری نماها گذاشته است، و اما امروزه بدنه های شهری از مؤثرترین عناصر تأثیرگذار بر کیفیت فضاهای شهری محسوب می گردند که اصلاح آنها می تواند به بالا رفتن کیفیت منظر عینی شهر منجر شود.

شهر، مانند یک اثر هنری زیبا است که شهروندان آن هنرمندان و خالق محیط و نمای شهری هستند. با نگاهی به شهرهای مختلف جهان می توان تا حدی به فرهنگ و هنر و رفتارهای انسانی ساکنین آن پی برد. موضوع زیباسازی شهری، شامل گنجینه ای از آثار هنری و فرهنگی است که می تواند به اصلاح رفتار شهروندی و آرامش و زیبایی چهره شهر و ساکنین آن منجر گردد.

در این میان، نمای خیابان به عنوان یکی از اجزای اصلی بدنه های شهری باید مورد توجه قرارگیرد. منظر عینی نامناسب شهرهای امروزی ما، نتیجه دور باطلی است که برون رفت از آن نیازمند شناخت ریشه های معضل و ارائه قواعدی است که بتواند حرکت نیروهای مرتبط را در یک راستا هماهنگ کند. تدوین چارچوب برای بدنه های شهری خود دارای اهمیتی خاص است و باید متناسب با زمینه، شرایط فیزیکی و با توجه به نوع کاربری صورت پذیرد به همین منظور قوانینی از سوی شهرداری تهران مصوب شده، که این قوانین طبق 6 عامل مصالح، ورودی، بازشوها، پیش آمدگی ها، بام بنا، خط آسمان تدوین شده است. منظرعینی در مقیاس های مختلف (کان، میانی و خرد) باید واجد ویژگی های هویتی مبتنی بر ابعاد عملکردی و بصری آن باشد.

حال اینکه چگونه می توان فضایی با هویت متعلق به گذشته، حال و آینده و همچنین دارای کیفیت بصری ایجاد کرد، از اهدافی می باشد که در تدوین قوانین مربوط به طراحی نماهای شهری لحاظ شده است. در این پژوهش با توجه به اهمیت نما در بدنه های شهری به بررسی تاثیر قوانین مصوب توسط شهرداری کل تهران بر نماهای شهری بررسی می گردد، و همچنین به بررسی قوانین مصوب در شهرداری منطقه 1 تهران پرداخته ایم. در ادامه مقایسه چند نمونه موردی از نماهای منطقه 1 تهران مورد بررسی قرار داده شده است.

2. پیشینه تحقیق

منظر شهری از دغدغه های اصلی در توسعه جوامع انسانی در نیمی از جهان است. زاویه میشل، جغرافیدان فرانسوی، عقیده دارد که مفهوم منظر شهری طی جریانات نوسازی در سال های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ در مقابل منظر شهری موجود ظاهر شد: ساخت و سازهای جدید با سنت های معماری کشور به طور کامل در تضاد هستند. استفاده از مصالح مدرن از یک سو امکان جایگزینی منظر شهری قدیم را با تزئیناتی کاملاً جدید فراهم کرده و از سویی دیگر عامل یک دگردیسی همه جانبه شده است؛ یعنی بالا رفتن ارتفاع ساختمان ها و تناسبی جدید بین سطوح ساخته شده و ساخته نشده، [1] منظر شهری در آن شرایط به مثابه نوعی دور شدن از سنت ها تلقی می شد.